

חכמים שגזרו לא לשאת בספינה מי חטאת בגלל מעשה שהיה [שנשאו מי חטאת בספינה ונמצא כזית מן המת תחוב בקרקעית הספינה ונטמאו המים], וסבר רבי חנינא שלא אפרו אלא בירדן ובספינה ובמעשה שהיה. מכל מקום מודה רבי חנינא כאן, בגזירת סנדל, שגזרו גם על יום טוב.

משום שיש לחלק, הני מילי ירדן שגזרו דוקא עליו, משום דשאני ברוחב או בעומק משאר נהרות.

אבל יום טוב ושבת — כי הדדי נינהו.

דהא תנן במסכת מגילה: אין בין יום טוב לשבת אלא היתר מלאכות עבור אוכל נפש בלבד.

אמר רב יהודה אמר שמואל: כיון שגזרו חכמים רק כעין המאורע שמחמתו באו לגזור, אם כן יש לחלק בגזירת סנדל: לא שנו במתניתין שאין יוצאין אלא בסנדל שיש

ולמדנו מכאן שגזירת סנדל המסומר היא אף ביום טוב.

ומשינין: בשבת מאי טעמא גזרו — משום דאיכא כינופיא⁽⁸⁸⁾, שבטלים העם ממלאכה ונקבצים לבתי כנסיות ובתי מדרשות. וכשם שמעשה שהרגו איש ברעהו היה כשנקבצו קהל יחדיו, הוא היה בשבת כשנקבצים, ומשום כך ביום טוב נמי גזרו משום דאיכא כינופיא.

ומקשינן: אם כן, תענית ציבור שגם כן איכא כינופיא בתפילה, ליתסר בגזירת סנדל?

ומשינין: מעשה דהריגה בסנדל כי הוה — בכינופיא דאיסורא, בזמן שאסורין במלאכה היה, ואילו הכא, בתענית ציבור, כינופיא דהתירא הוה ואינו דומה למעשה שהיה⁽⁸⁹⁾.

והגזירה שגזרו גם ביום טוב היא אפילו לרבי חנינא בן עקיבא, דאמר על גזירת

88. שהמעשה שגרם לצרה היה גם מחמת אסיפת אנשים רבים והדוחק שהיה במקום. והר"ן מוסיף את הטעם הנ"ל [מהריטב"א] שכזמן אסיפת העם בזמן שמחה ואיסור מלאכה [כדלהלן בגמרא] יש סיבה נוספת לאסור כדי שלא להשבית שמחה ועונג על ידי מה שמזכיר את הצרה.

ולפי הטעם של הירושלמי [הנ"ל] מפרש הר"ן שגזרו דוקא בשבת, משום שבאותו זמן ובאותה התכנסות כמו במעשה שהיה, קול הסנדל גורם לפחד גדול והיו הנשים מפילות מהפחד.

89. העיר רבי עקיבא איגר דאף שבתעניות על

שממחים ביום טוב מקבלת המתנה] ומדוע אסור לשלוח סנדל המסומר ביום טוב? ותירצו שהגמרא שם מדברת רק על שאר הדברים שמוזכרים במשנה בביצה [כגון סנדל שאינו תפור] אבל סנדל מסומר אסור באופן מיוחד לשולחו ביום טוב משום שהוא גרם לתקלה ואין בנתנתו הוספת שמחה אלא הזכרת הצער והצרה.

אולם רש"י בביצה [טו, א] סובר שהגמרא שם מדברת רק על דברים שאינם צורך יום טוב וכיון שמשתמשים בהם בחול מותר לשלוח אותם מתנה ביום טוב, אבל דברים שאסור להשתמש בהם ביום טוב אין משלחים אותם ביום טוב כדי שלא יבואו לנעול אותם ולהשתמש בו ביום טוב.